

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Petiti Philosophi & Doctoris Medici, Miscellaneorum Observationum Libri quatuor

Petit, Pierre

Trajecti ad Rhenum, 1682

Cap. XXIV. De quibusdam locutionibus poëticis: pectus ferreum, vox ferrea, mens alba, columna pro monte; & alia ejusmodi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13245

καρκινοῦν verbum in agricultura usitatum, & de stirpium radicibus usurpatur; cum expandi in terra atque explicari incipiunt, Theopraſto auctore: Ὅταν ὁ σῖτος ριζωθῆ, καὶ τῆς γῆς κεκαρκινῶσαι φασί. Refert Suidas in Collectaneis.

CAPUT XXIV.

De quibusdam locutionibus poëticis: pectus ferreum, vox ferrea, mens alba, columna pro monte; & alia ejusmodi.

Assim apud Homerum legere est, de invicto animi robore & constantia,

— σιδῆρειον νύ τοι ἦτορ.

Certe ferreum tibi est cor. idque alii poëtae secuti sunt, atque etiam profæ orationis auctores, ut Cicero in *Lalio* seu de *Amicitia*: *Quis tam esset ferreus, qui eam vitam ferre posset.* Tam multa exempla occurrunt, & tam vulgo id notum est, ut ineptus sit, qui velit in re manifesta diligentiam suam ostendere. Id modo observatione in his dignum visum est mihi, quod veteres illi ferrum pro idea & exemplo indomitæ virtutis, & potentia ad agendum efficacissimæ quocumque in genere posuerunt. Itaque *Homerus* non veritus est ignem ferreum dicere, quo tamen nihil minus ferreum esse constat, si substantiam ejus spectamus, quæ summe est tenuis, rara, & ad instar ætheris liquida & pellucens: unde *Maro* hunc liquidum in *Eclogis* vocat. Patet hoc versu *Iliad* ψ.

Εἶν δὲ πυρὸς μὲν ἦκε σιδῆρειον.

Pindarus vero eodem sensu ignem σερεὸν dixit *Ode Olymp.*

ΙΟ. ὑπὸ σερεῶ πυρὶ πλαγαῖς τε σεδάρε. Solido igne, rigido,

do,

do, duro. Sed & *Maro*, *ferream vocem*, quæ nihil aliud est, nisi ictus & impressio aëris. Sic *ferreus Hercules* olim visebatur. *Plinius* lib. 34. cap. 44. Est in eadem urbe (Thebis) & *ferreus Hercules*, quem fecit *Alcon* laborum Dei patientia inductus.

Plato autem in secundo de Republica pro ferreo, adamantinum dixit: Οὐδεὶς ἂν γένοιτο ὡς δόξειεν, ἕτως ἀδαμάντινον, ὡς ἂν μείνειεν ἐν τῇ δικαιοσύνῃ. Unde *Adamantius*, opinor, cognomen *Origeni* inditum ab incredibili in studiis labore & patientia.

Apud eundem *Pindarum* λευκάς φρένας hoc est, *albam mentem* reperio in malum partem pro stolidam & indoctam, Ode 4. Pyth.

Πεύθομαι γὰρ μιν Περίαν ἄθεριν
Λευκαῖς πειθήσαντα φρεσίν.

Scholias ad hunc locum: Λευκάς εἶπε φρένας, κατὰ τὸ ἐναντίον τῆ παρ' Ομήρω μελαίνας, ἃς ἐκεῖν ἀπὸ τῶν ἐν εἴδει διαφανομένων υδάτων κατὰ μεταφορὰν ὠνόμασι. Nempe hujus epitheti ratio hinc ducta est, quod sicut aquæ parum profundæ pellucidæ & albæ apparent, profundæ autem opacæ & nigrae: sic *mens alba* dicitur, quæ non habet nisi superficiem, neque alte in rerum occultam veritatem cogitatione descendit. qualem *Democritus* in epistola ad *Hippocratem* νῦν ἀκρόπλοον dixit. quæ summa tantum rerum & in superficie posita attingit. Posset etiam intelligi in qua nullum adhuc impressum cognitionis vestigium; & est tanquam tabula aut charta, in qua nondum quicquam scriptum est. Qua similitudine utitur *Philosophus* in 3. de anima. Sed & ipse *Pindarus* citata Ode τῷ Olymp.

Πόδι φρενὸς ἐμαῖς γέγραπται.

Idem *Pindarus* in versibus quos de *Ætna* fecit, citatis a *Gellio* & *Macrobio*, columnam pro monte posuit:

Κίων δ' ἔρανία, συνέχει

Ο

Ni-

ΝιΦόρος ἀίτνα, πάντες,
Χιών & ὄξειας τιθῆνα.

Et in *Cæsaris Scaligeri* censuram ea caussa incurrit, cujus hæc sunt verba lib. 5. *Poëtices* cap. 4. *Quis sine risu (sapientem intelligo) cæli columnam, montem dicat?* Ceu flagitium esset, Poëtam aliquid præter exactam philosophandi normam audere, & ubique hæc poëtica ad vivum, quod ajunt, unguem refecari debeant. Quod ergo dicit, neminem sapientem sic loqui, ut *montem cæli columnam* vocet, ad rem non pertinet, sed an quisquam aliorum magni nominis poëtarum sic locutus sit. Atqui reperio *Æschylum* in *Promotheo* hoc ipsum dixisse de Atlante.

Ὅυ δῆτ' ἐπέι με κ̄ κασιγνήτε τύχαι
Τείρεσ' Ἀτλαντ̄, ὅς πρὸς ἑσπερίους τόπους
Ἔθηκε κίων, ἔρανε τε κ̄ χθονὸς
Ὡμοις ἐρείδων ἄχθ̄ ἔκ' ἐυάγκαλον.

Latine sic :

Non sane, quando me cognati fortuna
Affligunt, Atlantis, qui juxta plagas Hesperias
Stat columna, cæli & terræ humeris sustinens
Onus haud portatu facile.

Sane si recte de eo monte dixit Virgilius

— Cælum qui vertice fulcit.

Non video cur non possit eadem licentia poëtica dici columna; cum præsertim *Carullus*, in *Galliambo*, montes, *columnina* appellet;

Ego vitam agam sub altis Phrygia columinibus.

Ita enim *columnina* ibi malim interpretari, quam arbores, ut *Turnebus*, *Advers.* lib. 29. cap. 20.